

2023 – II

HOLLANDS Maandblad

Marijke van Dorst
over misschien wel
dé Geheintip van
de 20ste-eeuwse
Nederlandse
literatuur

Ode aan Melinda Meijis:

'In het begin deden de
brandweermannen met
haar mee, maar ze gaven
allemaal op.'

Michael March:

'Half Vol

had zijn buik vol
van het denken

— alleen halve
garen hoeven zich
aan te melden.'

HOLLANDS Maandblad

INHOUD NO. 11 – 2023

vijfenzestigste jaargang • nummer 912

november 2023

Opgericht in 1959 door K.L. Poll.

www.hollandsmaandblad.nl

Deze maand

Fleur Bourgonje – Gedicht

Herr Seele – Dommer dan dom

Joris Miedema – Gedicht

Dr. W – Een lading opium vanuit Irak naar Nederland sluisen

Bauke Vermaas – Gedichten

Jan de Bas – Inspiratie of imitatie?

Eddy Esman – Een escort in Antwerpen

Margriet de Koning Gans – Het voorjaar van de vossen

Johannes van der Sluis – Gedicht

Marijke van Dorst – C.C.S. Crone: schrijver van jongs af aan

Sander Meij – Gedichten

Kees Mercks – Zijn wij soms een volk van Švejsks?

Fred Papenhove – Gedicht

Natalie Koch – Wie zichzelf kent

Wout Waanders – Gedichten

Ernest van der Kwast – Meisje, scorpioen

Erwin the Librarian – Rand

Tekeningen Herr Seele

Auteurs in dit nummer

Colofon

Deze maand

Johannes van der Sluis

Voor BB – Op mijn eerste, warme middag in Triëst komt een jongen in grijze *sweatpants* doelbewust – ik zag hem van een afstandje al aankomen – naast me zitten onder een Tweede Wereldoorlog-monument van de automobielfclub tegenover het Piazza del Governo op de Piazza dell’Unità d’Italia waarvan de mast een streep voor me uitwerpt – als een grenslijn. Ik leg Svevo weg. Donker gemillimeterd haar, een dertiger, hij had mijn jongere broer kunnen zijn. Hij begint me te vertellen dat zijn grootvader, de voormalige burgemeester van Triëst, uit Groningen kwam en wijst me op een moderne kerk op een berg in westelijke richting. ‘Die heeft hij laten bouwen en daarin zit het wapen van Groningen,’ zegt hij. Ik kijk nog een keer naar de kerk op de berg. ‘Ze hebben mijn moeder vermoord, voor het geld, en nu zijn ze op mij uit.’ Vervolgens zegt hij dat ze hem via zijn tatoeages hebben vergiftigd, er zit een tatoeage van een roos op zijn rechter bovenarm. Een lang verhaal over zijn moeder, die terwijl ze zwanger was, met de zanger van Deep Purple heeft geneukt, op een van hun platen wordt naar hem verwezen. Op een plaat van een of andere blackmetalband is hij ook te zien. Na een relaas over de ‘borderline’ die door de ‘mysterieuze stad’ Triëst loopt, Kubrick (familie naar het schijnt, *The Shining* bevat boodschappen) en de stammenstrijd die gaande is, wijst hij weer op de kerk en zegt: ‘Jezus is daar gekruisigd.’ ‘Weet je het zeker?’ vraag ik en ik kijk weer naar de kerk in de wetenschap dat het om de historische Jezus moet gaan – met Groningen in Triëst kon ik nog enigszins uit de voeten, maar dat Christus hier werd gekruisigd is even wennen. Een retorische vraag, want inmiddels weet ik dat het hier om feiten gaat. Ik voel dat ik moet relativeren en het enige wat ik kan bedenken is: ‘Weet je nog een goede pizzeria?’ Hij wil ’s

avonds afspreken. Mensen zouden doorgaans hebben bedankt voor de eer, maar ik sta niet aan de kant van de weldenkenden.

Als F. weg is komt een vrouw van middelbare leeftijd in een gele broek en wit T-shirt voorbij. Ze eist een foto van haar met het monument. Het moet een paar keer over. Ze komt uit Kazachstan en gaat naast me zitten, iets te veel *in mijn space*, en wijst naar de MSC Splendida, die in haar volle glorie voor ons in de haven ligt. Ze spreekt alleen Russisch en wijst op mijn sigarendoosje. Ik geef haar er een en steek hem voor haar aan. 'Astana,' zeg ik, het enige wat ik over Kazachstan weet, mijn neef heeft er gewoond. Daarmee scoor ik punten. Verder herinner ik me Borat, maar het lijkt me niet het goede moment. Daarop word ik getrakteerd op een reeks foto's van het platteland in Kazachstan. Veel sneeuw, veel familie-diners, veel gedans. Waar zijn we in godsnaam mee bezig in het westen? Ook foto's van haar dochter. Bloedmooi en even heb ik de fantasie dat ik meega op de boot en dat zij in Kazachstan op ons wacht om met mij in een koets door te stomen naar het stadhuis. Maar ik heb verplichtingen. Ze heeft Triëst al bekeken en vraagt me: 'Is dit Engeland?' Svevo schrijft in *Het geweten van Zeno* dat er sommige dagen zijn om in te lijsten. De avond moet nog vallen, maar dit is er zo een.

Verkiezingen in november? Altijd regen? 'Onze democratie is volmaakt,' dicht Sander Meij. Deze maand hinkstappen, *leggerezza*, schelmsheid – het kind in de man verlangt te spelen –, getemperd door het vrouwelijke – gecentreerd, surrealistisch als de Domstad, stad van zachte idioten. Vrouw? Man? Non-binair? Altijd dit lege hart – nooit volledig, soms even... Half Vol – JvdS

lees het nieuwe nummer

Vormen

Bauke Vermaas

Wij zijn hier gekomen voor een droom, wij zijn gekomen
om kwijt te raken in een wereld die eerdere vormen
van zichzelf vervangt, voor een decor van bordkarton
en het verlangen naar verdwalen in op maat gesneden chaos.

Wij zijn gekomen voor de nacht, voor in water oplosbare
bossen waar schaduwen vervagen en waar papieren vossen
jagen op kartonnen konijnen. Wij stellen geen vragen,
toch heb je ze gehoord. Omdat de jacht ons niet bevalt

laat je de dieren weer verdwijnen, je freest ze uit de tijd,
verandert, plakt en snijdt, bouwt laag voor laag een bos
om ons in weg te stoppen, groeit takken en twijgen,
golft bladeren en knoppen tot ze kleur en diepte veinzen.

Zwijgend laten onze ogen zich bedriegen, dat is waarvoor
ze zijn gekomen. Laat die golven dus maar, laat ze ons
sussen, laat ons slapen en dromen tussen de bomen
tot ook wij vormen aannemen die niemand had verwacht.

Doven

je wacht altijd op je beurt en opent
nooit een deur waarvan de toegang
je verboden is, bekent zelfs de doden
niet in stilte je verwachtingen en enkel

in gedachten verken je wat er schuilt
achter de kleur van het gevaar, je bewaart
nog op je tong de zoete nasmaak van
wat jou ooit beloofd is maar je wacht

tot het rode licht gedoofd is

Draden

verstrengeling: elkaar niet aankijken
en pas jaren later vatten dat
het bezwijken toen heeft plaatsgehad

dat er draden zijn gesponnen
als die van ondergrondse
schimmels tussen bomen

één spore genoeg voor een begin
één glimp om een band te laten groeien
uit het schampen van een blik

Kantelpunt

je speelt het spel
volgens de regels
voelt je fijn bij

rechte lijnen, strakke
vormen, grasland
zonder rafelranden

transparant

tot het kantelt
tot je wankelend op
kronkelwegen vreest

dat ook jij een puzzel
bent waar een stukje
van ontbreekt

Voor wie dan

in een veld langs de Vecht
staat een eik die verhalen bewaart
maar niet voor mij

hoe het water langs haar wortels
wat haar toegefluisterd
ingekeerd en omgestrooid

werd vastgelegd in jaarringen
en uitgeritseld in de wind
maar niet voor mij

ik heb geen boot, durf niet
te zwemmen in open water
ben te braaf om het hek door te gaan

het ruisen kan ik amper verstaan
ik vul hiaten aan met eigen woorden
voor de loop van het verhaal

verzinnen kan een opening, het begin
van verraad, een daad van liefde zijn
maar niet voor mij

lees het nieuwe nummer

Zijn wij soms een volk van Švejks?

Over De brave soldaat Švejk

Kees Mercks

‘Dè grote schelmenroman van de 20e eeuw is *De avonturen van de brave soldaat Schwejk in de Eerste Wereldoorlog* (1920-23; 3 dln.) van de Tsjechische schrijver Jaroslav Hasek.’ Dit beweert ensie.nl op haar website.¹ Dat is een hele eer, maar de vraag is of deze bewering wel helemaal klopt, anders gevraagd: doet zij recht aan de typering ‘schelmenroman’?

Voor mijn nieuwe vertaling van *De brave soldaat Švejk* van Jaroslav Hašek, voor het eerst direct uit het Tsjechisch, heb ik voor het omslag deze verkorte titel gekozen en de volledige titel, met ‘*De lotgevallen van*’ en ‘*in de Wereldoorlog*’, uitsluitend op de titelpagina van het boek vermeld. De verkorte titel leek me om esthetische redenen aantrekkelijker (kort en krachtig) en ook verantwoord omdat de ‘brave soldaat Švejk’ sinds het uitbrengen van de roman een begrip is geworden.

Hašek moest tijdens de Eerste Wereldoorlog in militaire dienst, maar werd pas in februari 1915 gemobiliseerd. Na de keuring in Praag diende hij zich te melden bij het 91ste Infanterieregiment in České Budějovice (Zuid-Bohemen) om vandaar uitgezonden te worden naar het oostfront. Die reis verliep via Wenen zuidwaarts naar Bruck an der Leithe en vervolgens ging het in oostelijke richting naar Noord-Hongarije door om daarna via Oost-Slowakije naar Galicië af te buigen dat in het – tegenwoordige – zuidoosten van Polen en noordwesten van Oekraïne lag. Het was een zware tocht van zo’n 1250 kilometer die voor het grootste deel per trein en aan het einde ook te voet werd afgelegd.

Het 91ste Infanterieregiment was geformeerd om onwillige Tsjechische en Slowaakse soldaten in één legereenheid onder te brengen. Zij moesten meevechten met het Oostenrijks-Hongaarse leger tegen hun mede-Slaven, de Russen, wat velen tegen de borst stuitte. Uiteindelijk zouden ze massaal overlopen naar de Russen, zo ook Hašek, en wel in september van hetzelfde jaar. Voor zijn roman creëerde hij als hoofdfiguur de ‘brave’ soldaat Švejk, die hij dezelfde tocht liet afleggen als hijzelf had ondernomen, met uitzondering van zijn oversteek naar de ‘vijand’. Aangezien de roman door het overlijden van de schrijver onvoltooid bleef, weten we niet of ook Švejk hetzelfde zou hebben gedaan als degene die hem literair gestalte gaf, al lijkt dit hoogst waarschijnlijk.

Vanwege die veldtocht is de *De brave soldaat Švejk* in de eerste plaats een (anti)oorlogsroman. Hašek heeft echter nauwelijks deelgenomen aan de gevechten, behalve dat hij destijds een aantal Russen krijgsgevangen heeft gemaakt, maar in zijn roman laat hij Švejk zelfs helemaal niet bij oorlogshandelingen betrokken raken. Hooguit hoort hij ervan of ziet hij de gevolgen op het terrein dat ze doorkruisen. Zo blijft het krijgsgeweld zelf op de achtergrond en is de focus met name gericht op Švejks ondermijnende handelen ten opzichte van zijn meerderen, onder wie een veldaalmoezenier en een officier. In beide gevallen is hij hun hulpje, een bediende, die in vroeger tijden werd aangeduid als (officiers)oppasser, een term die enige verwarring kan veroorzaken over het feit wie er op wie past. Het gaat hier om een klassieke meester-knechtverhouding, iemand van een militair lagere orde tegenover zijn meerdere. In dit opzicht komt die verhouding overeen met de situatie in de klassieke schelmenromans, waarin de schelm zijn diensten aanbiedt aan zijn meester.

Švejks meerderen worden horendol van hem omdat hij zich altijd serviel opstelt, schijnbaar domme dingen doet of zegt, maar steeds als overwinnaar uit de strijd komt. De slimme dingen die hij doet en zegt, lijken op die van een schelm, maar moeten tevens gezien worden als rebellerend gedrag van een soldaat tegenover zijn superieur, van een Tsjech in het Oostenrijks-Hongaarse leger, waarvan hij het gezag met

zijn quasionschuldige gedrag als het ware uitholt en ridiculiseert. Als je *De brave soldaat Švejk* al zou willen typeren als oorlogsroman, dan in elk geval als antioorlogsroman en een met een schelm als protagonist.

De schelmenroman heeft meestal een episodische structuur: de hoofdpersoon trekt van A naar B naar C enzovoort, flikt steeds iets, maar weet telkens zijn hachje te redden. Bij Švejk is iets dergelijks aan de hand. Niet alleen reist hij fysiek etappegewijs van A naar B en tot in het absurde tot helemaal aan het oostfront, ook de hoofdstukjes waarin dit wordt beschreven, zijn ongeveer even lang, wat te maken heeft met hoe Hašek zijn roman door de sociale omstandigheden waarin hij verkeerde, wel moest schrijven.² Nadat hij was overgelopen naar de Russen en geïnterneerd werd in de buurt van de huidige hoofdstad van Oekraïne, Kyiv, trok hij in 1918 – dus na de Oktoberrevolutie te hebben meegemaakt – naar Moskou om daar lid te worden van de bolsjewistische partij en in dienst te treden van het Rode Leger. Pas in december 1920 keert hij terug naar Praag, waar hij in de nieuw gestichte republiek Tsjecho-Slowakije met argusogen in de gaten wordt gehouden. Er loopt een gerechtelijk onderzoek naar zijn indiensttreding bij een vreemd leger en naar bigamie omdat hij in Rusland met een Russische is getrouwd, zonder zich van zijn Tsjechische vrouw te laten scheiden.

Hij heeft nauwelijks geld om van te leven en begint daarom te schrijven aan zijn roman. Voor elke aflevering krijgt hij een voorschotje van zijn uitgever, bij wie hij zelfs enige tijd logeert omdat hij geen vast adres heeft. Deze afleveringen worden vervolgens door hen beiden in cafés aan de man gebracht. In maart 1921 is de eerste klaar. In die zin zou de roman ook een colportageroman genoemd kunnen worden, al zegt dit niets over de inhoud.

In augustus van hetzelfde jaar verhuist Hašek naar de provincie, omdat de grond in Praag hem te heet onder de voeten wordt. Hij vestigt zich in Lipnice aan de Sázava en schrijft hier de rest van zijn roman, die hij dicteert aan de plaatselijke veldwachter. De boekuitgave, geïllustreerd door Hašeks goede vriend Josef Lada, zou tot 1926 op zich laten wachten.

Dit heeft de auteur niet mee mogen maken, gesloopt door overmatig drankgebruik en een slechte lichamelijke conditie overlijdt hij op 3 januari 1923 in Lipnice en krijgt hij op de plaatselijke begraafplaats een sober graf.

De auteur is dood, leve *De brave soldaat Švejk*, die een zegetocht door de wereld zou maken met name dankzij de snelle vertaling in het Duits van Grete Reiner die in hetzelfde jaar van de boekuitgave zou verschijnen. De roman werd in meer dan vijftig talen vertaald, waarbij de meeste vertalers dankbaar gebruik maakten van deze oervertaling.

De ontvangst van de roman in de nieuwe republiek Tsjecho-Slowakije was echter, over het algemeen genomen, negatief. Een grappenmaker en deserteur als Švejk werd niet representatief bevonden voor de dappere, ernstige en vaderlandslievende Tsjechische soldaat in de Wereldoorlog. ‘Zijn wij soms een volk van Švejks?’ luidde de vraag na de oorlog in conservatieve kringen. Alleen links-progressieven hadden grote waardering voor de ‘plebejische’ figuur Švejk, die het met zijn grappen in zijn eentje opnam tegen het gehate Oostenrijkse leger. Hierin onderscheidt de roman zich van de schelmenroman, het gaat namelijk bij Švejk niet om het in de schelmenroman gebruikelijke bedonderen van de onnozele burgerman. De onderliggende laag van Hašek’s roman is enerzijds de politieke frustratie van eeuwenlange onderdrukking van Bohemen door het Oostenrijkse Habsburgse Rijk en anderzijds prozaïscher van aard: een verslaafdheid aan drank en eten, wellicht ook om de oorlog en de legerdiscipline psychisch te verlichten.

Een dergelijke verdieping, waarvan de symptomen in de roman voortdurend aan de oppervlakte komen, is ongebruikelijk voor het genre van de schelmenroman. Bovendien wijken juist bepaalde karakteristieke scènes in Hašek’s werk af van de lineaire structuur van de schelmenroman. Een goed voorbeeld hiervan is de dwaaltocht die Švejk onderneemt, wanneer hij, goedgehumtst zijn pijpje rokend, zich in de winterse kou te voet van Tábor, waar hij de trein heeft gemist, naar de garnizoensplaats České Budějovice begeeft. Hij doolt dan in een cirkel

om het plaatsje Putim heen, steeds de weg vragend, terwijl deze voetocht tegelijkertijd bij wie hij tegenkomt de vraag oproept: is hij een landloper, dief of gedeserteerde soldaat? Hieraan zou je kunnen toevoegen of die tocht niet symbolisch is voor het zoeken naar een doel van een oorlog, of zelfs van het leven? Dergelijke existentiële vragen liggen zelden onder het oppervlak van een schelmenroman.

Ook andere passages onttrekken zich aan de narratieve rechtlijnigheid, zoals de droom van de alom gehate cadet Biegler, die gesneuveld in een kapotgeschoten auto naar de hemel rijdt om daar engelen en God te ontmoeten. Deze is omringd met portretten van keizerlijke hoogheden en generaals, waardoor een quasimetafysisch tintje aan de roman wordt toegevoegd. Of de absurd lange lijst van titels van nog te schrijven boeken van bataljonsgeschiedschrijver Marek, in wie Hašek eveneens autobiografische elementen heeft verwerkt. En ten slotte is er dat merkwaardige einde (dat geen einde is): eerst wordt Švejk krijgsgevangen gemaakt door zijn eigen leger omdat hij rondliep in een voor de grap geleend Russisch uniform en pas na veel moeite bij zijn eenheid terug kan keren. Ook hier wordt de fysieke rechte lijn naar het oostfront onderbroken wanneer het bataljon met een bocht naar het achterland trekt.

In feite is dit afwijken van de rechte lijn eveneens al aanwezig in de grappen die Švejk uithaalt. Op meesterlijke wijze weet hij steeds maar weer de kern van de zaak te ontwijken, zoals meteen in het begin al blijkt uit een gesprek met zijn dienstbode mevrouw Müllerová, die hem mededeelt dat 'onze Ferdinand' is doodgeschoten, waarmee ze doelt op de moordaanslag op aartshertog Frans Ferdinand, de beoogde opvolger van keizer Frans Josef I, een gebeurtenis die nota bene de aanleiding zou worden van de Eerste Wereldoorlog. In plaats van hierdoor in shock te geraken riposteert Švejk: welke Ferdinand, ik ken er twee, en noemt dan een drogist en een paardendrollenraper. Als zijn dienstbode hem zegt dat het om de troonpretendent gaat, is Švejk alleen geïnteresseerd in het wapen waarmee hij is doodgeschoten, en in de nette kleding van de aanslagpleger waardoor deze aan de aandacht zou zijn ontsnapt van de politie.

Aan beide uitwijkacties knoopt Hašek bovendien zijdelingse anekdotes vast die de aandacht op de kern van de zaak nog verder afleiden.

In de hierop volgende scène in café De Kelk probeert geheim agent Bretschneider Švejk op een anti-Oostenrijkse uitlating te betrappen, en als dit na ettelijke ontwijkende antwoorden (omwegen) van Švejk eindelijk lukt en hij hem arresteert, vindt Švejk dit tegen de verwachting van de lezer in helemaal geen ramp, maar eigenlijk wel lollig. Dit in tegenstelling tot hoe kroegbaas Palivec in dezelfde scène zijn arrestatie beleeft: hij is ten einde raad, want diens bestaanszekerheid stort in als hij celstraf krijgt. Hier zie je binnen één, in twee delen opgeplitste scènes zowel het slimme ontwijkgedrag van Švejk tegenover Bretschneider als dat van Palivec tegenover Bretschneider, maar met een verschillend effect. Ook deze omkering kan gezien worden als een afwijking van de lineaire lijn.

De conclusie is dat de rechtlijnigheid zich vooral voordoet in de openvolging van episodes, samenhangend met de afgelegde etappes, maar dat er binnen de episodes andere structuren werkzaam zijn, zoals circulaire, afbuigende, ontwijkende en contrastieve. Hierdoor ontstaat een veel complexere structuur dan die van de schelmenroman, terwijl ook de donkere achtergrond van het dreigende oorlogsgeweld en als mogelijke compensatie hiervan, de grappen, drank- en vraatzucht, voor een veel dramatischere inhoud zorgen van *De brave soldaat Švejk* dan doorgaans het geval is in een schelmenroman. Maar net als in de schelmenroman houdt de vindingrijke protagonist soeverein stand en behoudt hij de sympathie van de lezer.

NOTEN

- 1 ensie.nl/literatuur/schelmenroman
- 2 Voor een biografische schets van Hašek, zie het nawoord bij mijn nieuwe vertaling van de roman, die tegen het einde van dit jaar bij uitgeverij Pegasus zou moeten verschijnen.

lees het nieuwe nummer

Meisje, schorpioen

Ernest van der Kwast

Melinda Meijs wilde geen elfje worden, geen slank, lenig meisje dat in doeken gedrapeerd door de lucht zweeft. Ze koos binnen de luchtacrobatiek niet voor *aerial silk*, maar voor het stevige touw. Het is negen meter lang en hangt aan een karabijnhaak. Loodrecht, doodstil, maar niet als Melinda Meijs erin klimt. Dan begint het te kronkelen en te zwieren en is het meisje ineens een schorpioen: ondersteboven hangt ze aan één hand in het touw, haar gespierde benen achter haar gekruld als een reusachtige stekel.

Het touw is stevig, het touw is stoer, maar het is ook ribbelig en ruw. Het lichaam van Melinda is bezaaid met eelt en brandwonden. Blote huid geeft grip, maar als ze met haar romp omlaag rolt in het touw dan is een laagje stof onontbeerlijk. Al haar panty's hebben slijtplekken bij haar dijen. Het eelt zit zelfs tussen haar tenen, maar dat krijg je als je met je tenen omhoog kan klimmen in een touw.

Melinda vertelt dat je op oneindig veel manieren een touw kunt beklimmen. Ze kan het zelfs ondersteboven binnenstebuiten, en daar gaat ze, haar benen omhoog, haar rug naar het touw toe, steeds een stukje een hoger, terwijl het touw kronkelt en zwiert.

Bang om naar beneden te vallen is ze niet. 'De kans om verstrikt te raken is veel groter,' zegt Melinda. Het is weleens voorgekomen dat iemand op de vloer moest helpen en naar boven riep: 'Je moet je linkerbeen eerst een stukje naar achteren doen!' Zoals een verhuizer vast kan komen te zitten in een huis, zo kan de *rope artist* verknoopt raken in een touw.

Melinda houdt het verticale touw niet vast maar wurgt het met haar handen. 'Als mijn onderste hand het niet meer houdt, dan knijp ik die met mijn bovenste vanzelf dicht,' zegt ze. Voor extra houvast gebruikt

ze hars in poedervorm, dezelfde substantie die balletdansers op hun spitzen wrijven om niet uit te glijden.

Soms komt ze helemaal los van het touw. Het is een ongelofelijk, vervaarlijk moment. Melinda, die aan haar handen hangt en haar benen een aantal keren naar voren en naar achter zwaait totdat ze genoeg vaart heeft om een salto langs het touw te maken. Na de sprong vangt ze zichzelf op met haar handen, maar het gebeurt vaak genoeg dat ze een stukje doorglijdt aan het touw en een tijdlang geen vingerafdrukken heeft.

Sinds kort kan Melinda Meijs ook in het touw zweven zónder haar handen en voeten te gebruiken. Tijdens de coronapandemie leerde ze zichzelf de eeuwenoude kunst van het haarhangen, een kunst die veel oefening vergt en die je moet bijhouden. ‘Je moet de gevoeligheid van de hoofdhuid trainen,’ legt Melinda uit. ‘Het doet nooit geen pijn, maar haarhangen geeft je complete vrijheid – al je ledematen zijn vrij.’

Ze moet eerst haar haar, dat tot haar stuitje komt, natmaken om alle klitten eruit te kunnen kammen, dan maakt ze een staart, die ze verdeelt in twee vlechten, die worden vastgeknoopt aan een metalen ring. Ze gebruikt vijf elastiekjes van het Kruidvat en een lint voor extra stevigheid. De ring wordt bevestigd aan een swivel, die ervoor zorgt dat Melinda kan ronddraaien zonder dat het touw meedraait.

Door twee mensen wordt ze omhoog gehesen.

Eén haar kan honderd gram dragen. Melinda Meijs heeft ruim honderdduizend haren en weegt iets meer dan vijftig kilo. Hangend aan het touw zal haar haar niet knappen, maar als de knoop niet goed zit, kan de hoofdhuid losraken van haar schedel, iets wat twee keer is gebeurd.

‘Het maakt een scheurend geluid,’ zegt Melinda.

Eelt, brandwonden, versleten vingerafdrukken, hoofdhuid die loskomt – nee, ze is geen elfje. Ze is onverschrokken en beresterk. Buiten het circus werkt ze als brandweervrouw. Ze draait 24-uursdiensten en rukt uit bij alarmmeldingen. Haar behendigheid komt soms van pas. ‘Als iemand zich heeft buitengesloten, kan ik door een klein raampje naar binnen klimmen.’

Sommige mannen zijn van mening dat vrouwen niet bij de brandweer horen. Ze vinden dat het werk te zwaar is, maar dan kennen ze Melinda niet. In de kazerne doet ze krachttraining en er hangt ook een touw. In het begin deden de brandweermannen met haar mee, maar ze gaven allemaal op.

Als in een film de brandweer het opgeeft of het laat afweten, verschijnt er een superheld. In het echt is er Melinda Meijs.

lees het nieuwe nummer

Auteurs in dit nummer

JAN DE BAS (1964) – Cultuurhistoricus & dichter. Zijn meest recente dichtbundel is *Dit terzijde* (2020). In 2021 verscheen *Lang leve de liefde. Over levenskunstfilosofie en liefdespoëzie* (essays).

FLEUR BOURGONJE (1946) – Schrijver & dichter. Recente bundel is *Het geheugen van een huis* (2023). In februari 2024 verschijnt de literaire autobiografie *Archipel* – [fleurbourgonje.nl](https://www.fleurbourgonje.nl)

MARIJKE VAN DORST (1946) – Onderzoeker van leven en werk van C.C.S. Crone. Publiceerde ook over vergeten Nederlandse schrijfsters. Oprichter/artistiek leider van literair erfgoedtheater Salon Saffier.

EDDY ESMAN (1950) – Journalist, tekstschrijver, tijdschriftenmaker & uitgever. Schreef tegen riante beloning vele succesvolle brochures voor woekerpolissen.

MARGRIET DE KONING GANS (1942) – Neerlandica. Werkte o.a. in het onderwijs en had een galerie voor moderne kunst. Ontving de *Hollands Maandblad*-essayprijs in 2006.

KEES MERCKS (1944) – Slavist, was docent Tsjechische letterkunde aan de UvA en is vertaler van onder meer Bohumil Hrabal. Ontving o.a. de Martinus Nijhoffprijs in 1987. [keesmercks.nl](https://www.keesmercks.nl)

NATALIE KOCH (1966) – Romancier; haar werk verschijnt bij Querido. Werkt daarnaast als conservator bij de Embassy of the Free Mind/Bibliotheca Philosophica Hermetica te Amsterdam.

ERNEST VAN DER KWAST (1981) – Programmamaker & schrijver. In zijn maandelijks talkshow Rotterdam Late Night brengt hij een ode aan een stadsgenoot. *Het wonder dat niet omvalt* (2016) bevat een eerste selectie odes, gevolgd door *Het Boek der Boeken* (2022).

ERWIN THE LIBRARIAN (1962) – Bibliothecaris & dichter.

MICHAEL MARCH (1946) – Dichter, verruilde als jongeling NY voor Europa. 32 jaar directeur van het Prague Writers' Festival. 12 bundels. *Half Pint (Half Vol)*: zijn 'half-ware jacht op poëzie en filosofie'.

SANDER MEIJ (1980) – Dichter, schrijver & neerlandicus. Publiceerde o.a. de bundel *De wolf is terug* (2022). Ontving tweemaal de *Hollands Maandblad* Aanmoedigingsbeurs voor poëzie.

JORIS MIEDEMA (1978) – Dichter. Debuteerde in 2011 met de bundel *Oogtheater*. Dit jaar verschijnt een drieluik, het tweede deel heet *Algen uit een andere dimensie*.

FRED PAPHENHOVE (1956) – Dichter. Voor *De hemel is vol zwaluwen* (2009) ontving hij de Halewijnprijs. Onlangs verscheen zijn nieuwe bundel, *We zitten in de nachtbus*.

HERR SEELE (1959, pseudoniem van Peter van Heirseele) – Oostends kunstenaar, humorist, al 40 jaar een duo met Kamagurka, striptekenaar (Cowboy Henk), pianostemmer en -verzamelaar.

BAUKE VERMAAS (1979) – Publiceerde naast *Hollands Maandblad* o.a. in *Kluger Hans* en *Liter*. Schrijft wielergedichten op Instagram ([@wiel-poëzie](#)). In 2023 en 2024 stadsdichter van Zwolle.

DR. W (1974) – Subjectivist & kosmopoliet. Bezocht onlangs Roemenië.

WOUT WAANDERS (1989) – Dichter & prozaïst. *Parkplan* won in 2021 de C. Buddingh'-prijs. Lid van BOYBAND, een vijf koppige literaire boyband. In 2024 zal zijn tweede bundel verschijnen.

HOLLANDS Maandblad

Redactie: Johannes van der Sluis

Vormgeving: Steven Boland • *Correctie:* Aron Groot

Redactieraad: Merijn de Boer, Mark Boog, Gerard van Emmerik, David Garvelink, Elke Geurts en Ellen Heijmerikx

Copyright: Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hollands Maandblad bedankt de volgende partijen voor hun sponsoring:

De Bezige Bij, Alfabet Uitgevers, Ambo | Anthos, Atlas Contact,

Das Mag Uitgevers en Sebes & Bisseling Literary Agency.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, thans Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Redactiesecretariaat: Hollands Maandblad • Postbus 59.752 • 1040 LG Amsterdam •
Tel. 020-6175955 • info@hollandsmaandblad.nl (niet voor kopij)

Ingezonden bijdragen worden niet retour gezonden, u krijgt antwoord per e-mail.

Uitgever: Stichting Hollands Maandblad, p/a Bilderdijkkade 63-b • 1053 VJ Amsterdam

Abonnementen: 12 nummers per kalenderjaar, prijs per jaargang € 92,50 •

Proefabonnement (3 nummers) € 27,50 Abonnementen die niet één maand voor afloop van de abonnementsperiode zijn opgezegd, worden automatisch verlengd

Opgave: S.P. Abonneservice • Postbus 105 • 2400 ac Alphen aan den Rijn.

Telefoon tijdens werkdagen van 9.00-17.00 uur: 088-1102052.

Een acceptgiro voor betaling volgt

Losse nummers: € 7,95 • dubbelnummers € 9,90 • Verkrijgbaar bij de boekhandel of door bestelling via www.hollandsmaandblad.nl dan wel per mail: HollandsMaandblad@spabonneservice.nl